

รวมคำบรรยาย

ภาคหนึ่ง สมัยที่ ๓๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ เล่มที่ ๙

บทบรรณาธิการ

คำถาม ผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดซึ่งออกจากหุ้นส่วนไปแล้วจะยังต้องรับผิดในหนี้ซึ่งห้างหุ้นส่วนได้ก่อให้เกิดขึ้นก่อนที่ตนได้ออกจากหุ้นส่วนหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๕๑/๒๕๖๒ ศาลฎีกาแผนกคดีพาณิชย์และเศรษฐกิจวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังเป็นยุติว่า โจทก์เป็นนิติบุคคลประเภทห้างหุ้นส่วนจำกัดเดิมโจทก์มีหุ้นส่วน ๒ คน คือ จำเลยเป็นหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดและนายสมนึกเป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิด ต่อมา มีการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงให้นายสมนึกเป็นหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดและจำเลยเป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิด และต่อมา มีการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงให้บริษัทบ้านตาลโฮลดิ้ง จำกัด เข้ามาเป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดแทนจำเลยที่ออกจากการเป็นหุ้นส่วนของโจทก์ ในระหว่างที่จำเลยยังคงเป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดของโจทก์ โจทก์โดยจำเลยและนายสมนึกขายที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างของโจทก์ให้แก่นายสำราญ โจทก์ชำระภาษีแล้ว ต่อมา กรมสรรพากรแจ้งโจทก์ว่าชำระภาษีไม่ถูกต้องให้ชำระภาษีที่ยังขาด เบี้ยปรับ เงินเพิ่มและภาษีบำรุงท้องที่ ๑,๔๐๗,๕๔๘.๒๕ บาท โจทก์ชำระให้แก่กรมสรรพากรครบถ้วนแล้ว

ปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์มีว่า จำเลยต้องรับผิดในหนี้ค่าภาษีอากรค้างชำระของโจทก์หรือไม่ โดยโจทก์ฎีกาว่า หนี้ค่าภาษีอากรค้างชำระเกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๔ ในขณะที่จำเลยยังคงเป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดของโจทก์ โจทก์และจำเลยยังไม่ทราบเรื่องที่มีการเสียภาษีไม่ถูกต้อง ต่อมาวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๘ (ที่ฎีก ๒๕๕๖) โจทก์จดทะเบียนให้จำเลยออกจากการเป็นหุ้นส่วนของโจทก์โดยมีการคืนจำนวนลงหุ้นแก่จำเลย ๒๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท หากโจทก์และจำเลยทราบเรื่องที่มีการเสียภาษีไม่ถูกต้องเสียก่อน จำเลยก็จะได้รับจำนวนลงหุ้นคืนน้อยกว่าจำนวนดังกล่าว เมื่อหนี้ค่าภาษีอากรค้างชำระเกิดขึ้นในขณะที่จำเลยยังคงเป็นหุ้นส่วนของโจทก์ จำเลยจึงต้องรับผิดในหนี้ค่าภาษีอากรค้างชำระในฐานะหุ้นส่วนของโจทก์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและ

พาณิชย์ มาตรา ๑๐๕๑ โจทก์ชอบที่จะไล่เบี้ยเรียกเอาเงินที่ชำระแทนไปก่อน ๗๐๓,๗๗๔ บาท จากจำเลยได้ นั้น เห็นว่า เมื่อห้างหุ้นส่วนจำกัดจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายแล้วย่อมมีสถานะเป็นนิติบุคคลต่างหากจากผู้เป็นหุ้นส่วนตามมาตรา ๑๐๑๕ ทรัพย์สินและหนี้สินของห้างหุ้นส่วนจำกัดย่อมมิใช่ทรัพย์สินและหนี้สินของผู้เป็นหุ้นส่วนโดยตรง ส่วนการที่ผู้เป็นหุ้นส่วนซึ่งออกจากหุ้นส่วนไปแล้วจะยังคงต้องรับผิดชอบในหนี้ซึ่งห้างหุ้นส่วนได้ก่อให้เกิดขึ้นก่อนที่ตนได้ออกจากหุ้นส่วนไปตามมาตรา ๑๐๕๑ นั้น เป็นกรณีที่บทบัญญัติดังกล่าวมุ่งหมายจะใช้บังคับแก่ห้างหุ้นส่วนสามัญซึ่งหุ้นส่วนทุกคนจะต้องรับผิดชอบกันโดยไม่จำกัดจำนวนในการชำระหนี้อันได้เกิดขึ้นเพราะจัดการไปในทางที่เป็นธรรมดาการค้าขายของห้างหุ้นส่วนนั้น แตกต่างจากผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบซึ่งจะมีความผิดเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนรับจะลงหุ้นในห้างหุ้นส่วนจำกัดตามมาตรา ๑๐๗๗ (๑) และในระหว่างที่ห้างหุ้นส่วนจำกัดยังมีได้เลิกกัน เจ้าหนี้ของห้างหุ้นส่วนจำกัดย่อมไม่มีสิทธิที่จะฟ้องร้องผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบตามมาตรา ๑๐๙๕ วรรคหนึ่ง แต่หากห้างหุ้นส่วนจำกัดเลิกกันแล้ว ความรับผิดชอบของผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบต่อเจ้าหนี้ของห้างหุ้นส่วนจำกัดย่อมจำกัดอยู่เพียงจำนวนลงหุ้นที่ยังค้างส่งหรือได้ถอนไปจากสินทรัพย์ของห้างหุ้นส่วนจำกัดกับเงินปันผลซึ่งได้รับไปแล้วโดยทุจริตและฝ่าฝืนต่อข้อห้ามที่มีให้แบ่งเงินปันผลหรือดอกเบีย้นอกจากผลกำไรซึ่งห้างหุ้นส่วนจำกัดทำมาค้าได้ตามมาตรา ๑๐๙๕ วรรคสอง (๑) (๒) และ (๓) เท่านั้น กรณีจึงไม่อาจนำมาตรา ๑๐๕๑ มาใช้บังคับแก่หุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบในห้างหุ้นส่วนจำกัดได้ตามมาตรา ๑๐๘๐ วรรคหนึ่ง แม้นี้คำภาษีอากรค้างชำระของโจทก์จะเกิดขึ้นในระหว่างที่จำเลยยังคงเป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบของโจทก์ก็ถือมิได้ว่าเป็นหนี้สินของจำเลย เมื่อจำเลยออกจากการเป็นหุ้นส่วนของโจทก์ไปแล้วโดยมีการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงให้บริษัทบ้านตาลโฮลดิ้ง จำกัด เข้ามาเป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบแทนจำเลยในระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนด้วยกันย่อมต้องถือว่าความเป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบของจำเลยได้ถูกแทนที่โดยบริษัทบ้านตาลโฮลดิ้ง จำกัด แล้ว แม้จำเลยจะได้รับเงินจากการถอนหุ้นด้วย แต่ก็เพียงการจ่ายเงินเพื่อระงับข้อพิพาทระหว่างจำเลยกับโจทก์และนายสมนึก ตามสัญญาประนีประนอมยอมความใน

คดีแพ่งหมายเลขแดงที่ ๑๖๗/๒๕๕๖ ของศาลชั้นต้น และได้ความตามคำขอจดทะเบียน
ห้างหุ้นส่วนว่าจำนวนลงหุ้นของจำเลยถูกแทนที่ด้วยจำนวนลงหุ้นของบริษัทบ้านตาล
โฮลดิ้ง จำกัด เช่นกัน หนี้ค่าภาษีอากรค้างชำระที่โจทก์ชำระให้แก่กรมสรรพากรไป
นั้นจึงเป็นค่าใช้จ่ายของโจทก์ที่จะต้องนำไปคิดคำนวณกำไรขาดทุนในระหว่างผู้ที่ยัง
คงเป็นหุ้นส่วนกันต่อไปตามสัญญาหุ้นส่วน โจทก์จะนำหนี้ค่าภาษีอากรค้างชำระ
ดังกล่าวมาไล่เบี้ยเอาแก่จำเลยไม่ได้ จำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบในหนี้ค่าภาษีอากรค้างชำระ
ของโจทก์

คำถาม เจ้านี่ไปร้องทุกข์ดำเนินคดีแก่ลูกหนี้ขอหาข้อโกง หากลูกหนี้โอนที่ดินให้
แก่บุตร จะเป็นความผิดฐานข้อโกงหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๙๐๕/๒๕๖๑ ความผิดฐานโกงเจ้านี่ตาม ป.อ. มาตรา
๓๕๐ นั้น เจ้านี่ต้องใช้หรือจะใช้สิทธิเรียกร้องทางศาลให้ลูกหนี้ชำระหนี้แล้ว และลูกหนี้
รู้ว่าเจ้านี่ได้ใช้หรือจะใช้สิทธิดังกล่าวแล้วยังโอนทรัพย์สินให้ผู้อื่น โดยมีมูลเหตุจงใจเพื่อ
ไม่ให้เจ้านี่ได้รับชำระหนี้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน

โจทก์ไปร้องทุกข์ดำเนินคดีแก่จำเลยขอหาข้อโกง ก่อนวันที่จำเลยโอนที่ดินให้แก่
บุตรทั้งสองของจำเลย การร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนของโจทก์ย่อมนำไปสู่การยื่นฟ้องคดี
อาญาของพนักงานอัยการ ซึ่งรวมถึงการเรียกทรัพย์สินหรือราคาที่โจทก์ต้องสูญเสียไป
เนื่องจากการกระทำความผิดแทนโจทก์ด้วยตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๓ อีกทั้งเมื่อพนักงาน
อัยการยื่นฟ้องคดี โจทก์จะยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการตาม ป.วิ.อ.
มาตรา ๓๐ หรือไม่ก็ได้ ดังนั้น โดยการร้องทุกข์ของโจทก์ ไม่ว่าต่อมาโจทก์จะยื่นคำร้องขอ
เข้าร่วมเป็นโจทก์หรือไม่ ก็มีผลเป็นการเรียกร้องทรัพย์สินหรือราคาที่โจทก์สูญเสียไปจากการ
กระทำความผิดคืนโดยพนักงานอัยการดำเนินการแทนแล้ว โจทก์ไม่จำเป็นต้องทวงถามหรือฟ้อง
คดีแพ่งเพื่อบังคับชำระหนี้อีก การร้องทุกข์ของโจทก์จึงเป็นกรณีที่โจทก์จะใช้สิทธิเรียกร้อง
ทางศาลให้จำเลยชำระหนี้แล้ว เมื่อจำเลยมีเจตนาทุจริตยกยอกเงินโจทก์ และโจทก์ได้
ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีแก่จำเลยแล้ว จำเลยจึงรู้แล้วว่าโจทก์จะใช้สิทธิ

เรียกช่องทางศาลให้ชำระหนี้ การที่จำเลยโอนที่ดินให้แก่บุตรทั้งสองของจำเลยจึงเป็นไปเพื่อมิให้โจทก์ได้รับชำระหนี้ การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดตามฟ้อง

คำถาม ไม่มีเจตนาขายที่ดิน แต่มีเจตนาจดทะเบียนจำนองที่ดิน ดังนี้ สัญญาขายที่ดินจะมีผลตามกฎหมายหรือไม่อย่างไร

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาที่วินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๑๗/๒๕๖๒ โจทก์ไม่มีเจตนาขายที่ดินพิพาทแก่จำเลยที่ ๓ แต่มีเจตนาจดทะเบียนจำนองที่ดินพิพาทแก่กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร การทำหนังสือสัญญาขายที่ดินพิพาทจึงเป็นการแสดงเจตนาโดยสำคัญผิดในลักษณะของนิติกรรมซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งนิติกรรม สัญญาขายที่ดินพิพาทระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ ๓ จึงตกเป็นโมฆะตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๖ วรรคหนึ่ง จำเลยที่ ๓ ไม่ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทและไม่มีสิทธิโอนขายต่อแก่จำเลยที่ ๔ และที่ ๕ แม้จำเลยที่ ๕ จะซื้อที่ดินพิพาทไว้โดยสุจริต เสียค่าตอบแทนและจดทะเบียนตามกฎหมาย จำเลยที่ ๕ ก็ไม่ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทตามหลักกฎหมายทั่วไปที่ว่า ผู้รับโอนไม่มีสิทธิดีกว่าผู้โอน กรณีจึงมีเหตุให้เพิกถอนการจดทะเบียนการขายที่ดินพิพาทระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ ๓ ระหว่างจำเลยที่ ๓ กับจำเลยที่ ๔ และระหว่างจำเลยที่ ๔ กับจำเลยที่ ๕

นายประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์
บรรณาธิการ